

*Ημέρα για την Ηθική και τη Δεοντολογία στην Έρευνα:
Γνωρίζοντας την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (ΕΗΔΕ)
του ΠΑΜΑΚ*

**Η επιστημονική έρευνα
και οι αρχές ηθικής και δεοντολογίας
στο πλαίσιο της ΕΗΔΕ του ΠΑΜΑΚ**

Ιωάννης Μάνος
Πρόεδρος ΕΗΔΕ
Αναπλ. Καθηγητής ΒΣΑΣ

Ιωάννης Παπαδόπουλος
Αντιπρόεδρος ΕΗΔΕ
Αναπλ. Καθηγητής ΔΕΣ

Δομή της παρουσίασης

- Οι ΕΗΔΕ ως θεσμός που διασφαλίζει την εφαρμογή των ΑΗΔ στην έρευνα
- Οι Κώδικες ΗΔ ως κανονιστικά κείμενα για την εφαρμογή των ΑΗΔΕ
- Οι ΑΗΔΕ: Μία συνοπτική περιγραφή
- Προσεγγίσεις των ΑΗΔ από την σκοπιά της επιστημολογίας της έρευνας
- Οι ΑΗΔΕ και η ΕΗΔΕ στο ΠΑΜΑΚ

Ακρωνύμια

- **ΠΑΜΑΚ:** Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- **ΕΗΔΕ:** Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας
- **ΑΗΔΕ:** Αρχές Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας
- **ΗΔΕ:** Ηθική και Δεοντολογία της Έρευνας
- **ΑΗΔ:** Αρχές Ηθικής και Δεοντολογίας

Οι ΕΗΔΕ ως θεσμός που διασφαλίζει την εφαρμογή των ΑΗΔ στην έρευνα

- Διασφαλίζουν ότι η διεξαγωγή της έρευνας:
  - διέπεται από τις ΑΗΔ
  - Ακολουθεί τις ορθές επιστημονικές πρακτικές
- Υποστηρίζουν το ερευνητικό προσωπικό στην ειπόνηση έρευνας

Οι ΕΗΔΕ ως θεσμός που διασφαλίζει την εφαρμογή των ΑΗΔ στην έρευνα

- Πλαίσιο κανόνων λειτουργίας των ΕΗΔΕ:
  - Ο ιδρυτικός νόμος 4521/2018 (άρθρα 21-27)
  - Οι "κώδικες ηθικής και δεοντολογίας"
- Για το ΠΑΜΑΚ :
  - *Κώδικα Ηθικής & Δεοντολογίας της Επιστημονικής Έρευνας*
  - *Κανονισμός Εφαρμογής Αρχών και Λειτουργίας της ΕΗΔΕ*

Οι Κώδικες ΗΔ ως κανονιστικά κείμενα για την εφαρμογή των ΑΗΔΕ

- Κωδικοποίηση των ΑΗΔ (19ος αι.) με ηθικές αξίες ως υποδείξεις επιταγές για την ανθρώπινη δραστηριότητα
- Σύσταση κανονιστικών κειμένων ως κανονισμοί παγκόσμιας ισχύος (2^ο μισό του 20^{ου} αι.)

Οι ΑΗΔΕ:

Μία συνοπτική περιγραφή

- Αυτονομία προσώπων, ωφέλεια, μη βλάβη, δικαιοσύνη
- Σεβασμός στην αξιοπρέπεια του ανθρώπου, την προσωπική αυτονομία, τη βιολογική και πνευματική ακεραιότητα των προσώπων, την πνευματική ιδιοκτησία και τα προσωπικά δεδομένα, μέριμνα για τη ζωή, τη φύση και το περιβάλλον

Οι ΑΗΔΕ:

Μία συνοπτική περιγραφή

- Η επιστημονική έρευνα ως κοινωνικό αγαθό που υπηρετεί το κοινωνικό σύνολο
- Η γνώση που παράγεται χρησιμοποιείται προς όφελος των ανθρώπων
- Χρήση ορθών ερευνητικών πρακτικών (αξιοπιστία, αμεροληψία, εντιμότητα, ευεργεσία, ίση μεταχείριση, ενημερωμένη συγκατάθεση, λογοδοσίας & διαφάνειας)

Οι ΑΗΔΕ:

Μία συνοπτική περιγραφή

- Ανάγκη για σύστημα δεοντολογικού ελέγχου και σύσταση συλλογικών οργάνων
- Οι ερευνητές/τριες ενήμεροι/ες και για τις ΑΗΔ που διέπουν το επιστημονικό τους αντικείμενο
- Θεσμικές και άλλες νομικές ευθύνες για τη μη τήρηση των αρχών

Προσεγγίσεις των ΑΗΔ από την σκοπιά της επιστημολογίας της έρευνας

- Αλληλεπίδραση ανάμεσα:
  - στο θεσμικό πλαίσιο και
  - στην κατά θέμα, πεδίο έρευνας και μεθοδολογία εφαρμογή των ΑΗΔΕ
- Δύο απόψεις:
  - Οι ΑΗΔΕ έχουν καθολική ισχύ για κάθε πεδίο και θέμα έρευνας
  - Δεν είναι δυνατή η εφαρμογή γενικών αρχών εξαιτίας της μοναδικότητας του κάθε πεδίου έρευνας και της αντίστοιχης μεθοδολογίας

Οι ΑΗΔΕ και η ΕΗΔΕ στο ΠΑΜΑΚ

- Συνδυαστική και αλληλοσυμπληρωματική χρήση των δύο προσεγγίσεων
- Τα ζητήματα των ΑΗΔΕ μια διαδικασία προβληματισμού πάνω στην επιστημολογία και τη μεθοδολογία της έρευνας
- Στόχος μια ολοκληρωμένη, αποτελεσματική προσέγγιση στη διακυβέρνηση της ερευνητικής ηθικής:
  - Δημιουργία "κουλτούρας μάθησης" για την ηθική και τη δεοντολογία στην έρευνα
  - Συνεργασία και διάλογος με τα μέλη της ερευνητικής κοινότητας
  - Ευαισθητοποίηση, κατανόηση, διάδοση και εφαρμογή των αρχών αυτών
  - Κατάρτιση στα εννοιολογικά και μεθοδολογικά εργαλεία και απόκτηση για την αντιμετώπιση των παραπάνω προκλήσεων.